

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ З
ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ І СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА РОБОТА

**Діджиталізація освітнього процесу в закладах вищої
освіти**

Шифр: ДІДЖИТАЛ

Галузь знань: професійна освіта

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	6
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	12
2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ТА ШЛЯХІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС_.....	13
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	19
3. ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПЕДАГОГІКА (В Т.Ч. ВІЙСЬКОВА ПЕДАГОГІКА).....	20
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	26
ВИСНОВКИ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30
ДОДАТКИ.....	33

ВСТУП

Серед тенденцій, які ми спостерігаємо в сучасному суспільстві, особливого значення набуває діджиталізація. Сьогодні цифровий світ є складовою суспільного життя та охоплює всі його сфери. Освітня діяльність не стає виключенням. Значні масиви інформації, якими ми щодня користуємося, знаходяться на мільйонах web-сайтів, які витісняють телебачення, газети та журнали. Електронна пошта, соціальні мережі, месенджери стають основними способами сучасного спілкування. Таким чином, ми можемо спостерігати таку трансформацію нашого суспільства, як перехід з офф-лайн до он-лайн режиму.

Про актуальність теми говорить той факт, що саме на необхідності цифровізації освітньої сфери акцентована увага в низці нормативно-правових документів. Так, у Законі України «Про освіту» (2017) поміж ключових компетентностей визначено інформаційно-комунікаційну. Відповідно до «Національної стратегії розвитку освіти в Україні» (2013), модернізація системи освіти має відбуватись адекватно сучасним глобалізаційним процесам, що забезпечить інтегрування національної системи освіти у європейський та світовий освітній простір. У Концепції Цифрової адженди України – 2020 зазначено, що цифровізація має стати об'єктом фокусного та комплексного державного управління. Про потребу у розвитку «електронного навчання і формування цифрової компетентності учасників освітнього процесу» зазначається й у наказі Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про Національну освітню електронну платформу» (2018). Діджиталізація розглядається як основний інструмент для реалізації змішаного навчання, що зазначено в «Рекомендаціях щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової, передвищої та вищої освіти» (2020). Сьогодні освітні заклади надсилають запити до Інституту освітньої аналітики щодо надання доступу до безкоштовного модуля для використання E-Journal.

Питання впровадження цифровізації в освітній простір стали предметом дослідження як зарубіжних (К. Бассет, К. Гере, Г. Грибер, М. Деузе, Г. Крибер і

Р. Мартін, Л. Манович, Дж. Стоммел, М. Хенд), так і вітчизняних (В. Биков, Д. Галкін, М. Жалдак, М. Лещенко, П. Матюшко, О. Овчарук, В. Ребрина, О. Стрижак, М. Шишкіна, А. Яцишин) науковців.

Враховуючи стрімкий розвиток інформаційних технологій, залишається багато невизначених аспектів, пов'язаних як із розумінням сутності діджиталізації в освіті, так і у виборі видів її застосування та шляхів впровадження.

Метою даної роботи є уточнення сутності діджиталізації освіти, визначення її переваг та труднощів впровадження при формуванні та розвитку компетентності випускників закладів вищої військової освіти в сучасних умовах.

Об'єктом наукової роботи є процес діджиталізації в освіті.

Суб'єктом наукової роботи є розробка навчального заняття з елементами діджиталізації.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- уточнити поняття «діджиталізація» в педагогіці;
- проаналізувати переваги та труднощі впровадження діджиталізації в освітній процес;
- проаналізувати наявні технічні засоби, які дозволяють використовувати переваги діджиталізації;
- продемонструвати ефективність використання діджиталізації в процесі вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка (в т.ч. військова педагогіка)», надавши методичні рекомендації щодо організації практичного заняття та підтвердивши ефективність його проведення результатами педагогічного експерименту.

При написанні наукової роботи були використані такі методи дослідження: порівняльний, логіко - системний та структурно - функціональний аналіз філософської, психолого - педагогічної, науково-методичної літератури; системно-узагальнюючий метод; SWOT-аналіз; опитування в межах соціологічного дослідження; тестування; педагогічний експеримент.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні положення та пропозиції, викладені в роботі, доведені до рівня конкретних практичних рекомендацій. Висновки та результати, отримані при вирішенні поставлених завдань, впроваджені в освітній процес (Харківський національний університет Повітряних сил імені І. Кожедуба, спеціальність 25 Забезпечення військ (сил), спеціалізація 254 «Виховна та соціально-психологічна робота в підрозділах на кораблях (за видами ЗС)», дисципліна «Педагогіка (в т.ч. військова педагогіка)», тема «Національно-патріотичне виховання військовослужбовців» та оприлюднені під час XI міжнародної науково-практичної конференції «New Challenges and Threats in Science» (Canada, Vancouver) 16-17 листопада 2020 року.

2. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Інформаційний розвиток суспільства висуває нові вимоги до всіх сфер діяльності. Не виключенням є й освітня сфера. Наразі ми можемо спостерігати зміни у ролях учасників освітнього процесу, у формах, методах та засобах навчання. Сучасні здобувачі освіти прагнуть здобувати знання швидко, лаконічно, в тому місці і в той час, в якому вони перебувають. Їх більше приваблюють інтерактивні форми навчання, засновані на постійній взаємодії з елементами гейміфікації.

Сучасна система освіти відчуває значний вплив глобалізаційних процесів взагалі та діджиталізації зокрема.

Науковці та практики визнають діджиталізацію освіти головним трендом розвитку освітніх систем майже в усіх країнах світу, який охоплює всі рівні – від початкової освіти до магістрів та докторів наук.

Термін «діджиталізація» походить від слова «digitalization», що в перекладі означає перенесення інформації у цифрову форму, тобто перетворення паперових книжок у електронні, фотографій у зображення на екрані тощо. Основні підходи щодо визначення сутності процесу діджиталізації в освіті представлені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «дефініція»

Автор	Визначення
1	2
І. Бербенюк [1]	способи приведення будь-якого різновиду інформації в цифрову форму з використанням цифрових технологій
А. Шаповалов [22]	процес поглинання, застосування та асиміляції інститутом освіти новітніх технологічних розробок на ниві комунікаційних технологій з подальшим використанням їх з навчальними, комунікаційними та виховними цілями

Закінчення таблиці 1.1

1	2
О. Захаркін [8]	використання дистанційних платформ для впровадження систем дистанційного навчання, що не тільки вирішує класичні завдання здешевлення навчання, універсалізації підготовки кадрів незалежно від територіального розташування навчального закладу і зручності використання дистанційних курсів. Нові формати організації навчального процесу цілеспрямовано розробляються для того, щоб зробити процес навчання максимально легким і ефективним. Система допомагає студенту засвоювати нову інформацію, спираючись на відкритий доступ до інформації безліч і її використання для досягнення результату
І. Кучерак [12]	принципово новий формат освітнього середовища, в основі якого цифрові технології, що забезпечують зручні та доступні сервіси і платформи для підвищення конкурентоспроможності, більш ефективної взаємодії усіх учасників навчального процесу, підвищення його прозорості, підвищення ролі інтелектуальної власності, розвитку цифрових навичок
А. Панющик [23]	це перехід на якісно новий рівень побудови міжособистісної взаємодії учасників освітнього процесу, яка передбачає активне використання цифрових технологій
І. Варжанский [4]	широкомасштабного використання нових цифрових технологій в освіті та управлінні університетом
Л. Фамілярська [19]	цифрова трансформація; ...усвідомлений підхід докорінного перетворення будь-яких процесів на основі використання цифрових технологій

Розглянувши та проаналізувавши тлумачення поняття «діджиталізація», ми дійшли висновку, що в літературі можна виділити два загальні підходи щодо його розуміння, а саме:

1. Діджиталізацію розглядають з одного боку як інноваційну педагогічну технологію, яка передбачає впровадження в освітній процес нових, оригінальних, новаторських способів з використанням інноваційних технологій, що повинно стати поштовхом для виникнення нових методик, прийомів, засобів та оновлення форм викладання.

2. З іншого боку, діджиталізація розглядається як електронна освіта, яка передбачає застосування різного роду цифрових технологій, що дозволяють створювати електронні, мультимедійні книги та посібники, інтерактивні комплекси, віртуальні лабораторії тощо.

Отже, під «діджиталізацією» в педагогіці будемо розуміти створення нового формату освітнього середовища, який дозволяє максимально ефективно поєднувати та використовувати переваги он-лайн та офф-лайн освіти, а також впроваджувати новітні технології, способи та методи навчання.

Серед напрямів діджиталізації сьогодні визначають такі [3, 6,7, 12]:

– інноваційна діджиталізація: цілеспрямоване, систематичне та послідовне впровадження в освітній процес оригінальних ідей та новаторських прийомів, педагогічних дій та засобів на основі використання цифрової трансформації;

– активна діджиталізація: метод навчання в освітніх закладах, який веде до активної розумової та практичної діяльності на основі цифрової трансформації;

– інтерактивна діджиталізація: спеціальна форма організації освітнього процесу, яка має на меті створення комфортних умов, за яких усі об'єкти освітнього процесу взаємодіють між собою, а також взаємодіють із суб'єктом навчання (у такому випадку викладачі та здобувачі освіти виступають як рівноправні суб'єкти навчання, здійснюючи обмін інформацією на основі цифрової трансформації).

Впровадження діджиталізації може відбуватися у різних формах (в залежності від ступеня оцифровки інформації). Так, мінімальна форма передбачає, що лише незначна частина навчальної інформації подається в цифровому форматі. Середня – коли значна частина навчальної інформації подається в цифровому форматі, а до того ще й адміністрування здійснюється переважно дистанційно. Повна діджиталізація: передбачає абсолютне адміністрування та комунікації між учасниками освітнього процесу в цифровому форматі, тобто весь освітній процес здійснюється в он-лайн режимі.

Сьогодні стверджують, що цифрові технології – це унікальний механізм для різнобічного розвитку сучасного закладу вищої освіти. Завдяки цифровим технологіям впевнено можна говорити про глобалізацію наукового світу і активний розвиток академічної мобільності [14, 19]. Зв'язок змін в закладах вищої освіти із загальною діджиталізацією суспільства та самого університету стає загальноприйнятою ідеєю. Вважаємо, що слід розглядати такі компоненти впровадження діджиталізації у вишах (рис. 1.1):

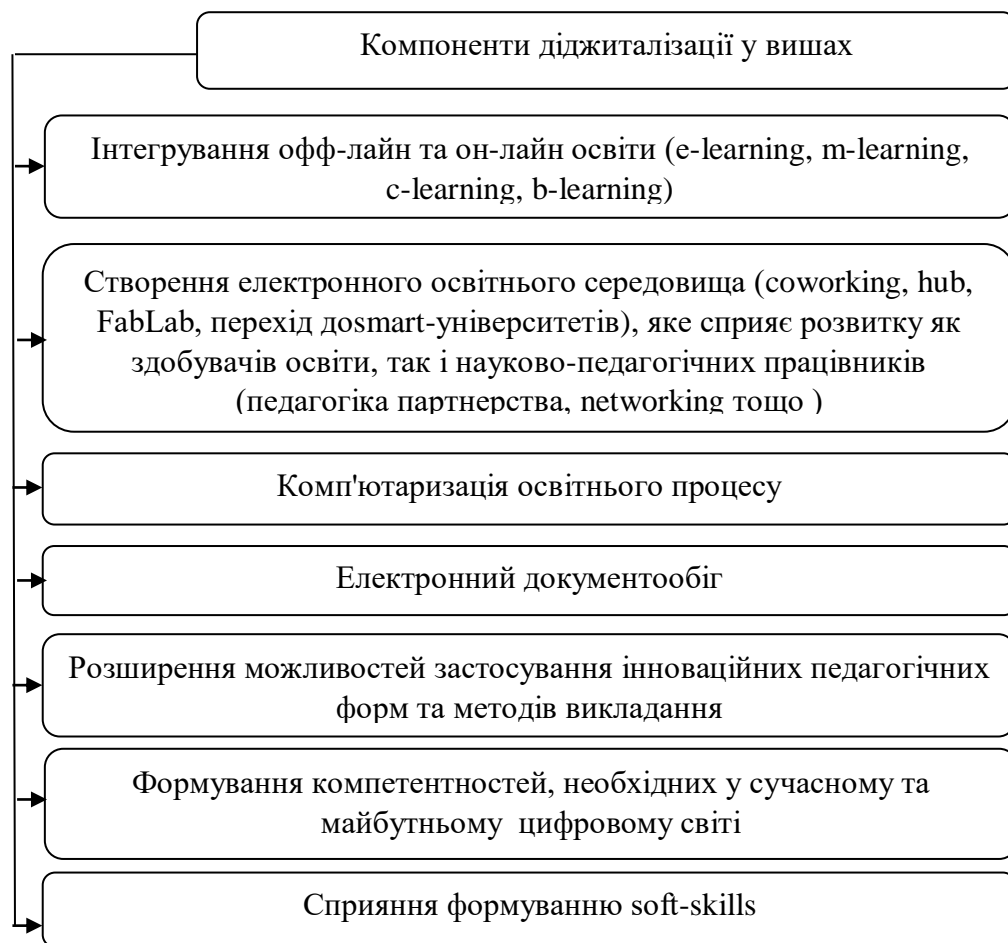

Рис. 1.1 Компоненти діджиталізації у вишах

Можемо констатувати, що процес діджиталізації освіти є незворотнім. Це означає, що учасникам освітнього процесу необхідно навчитися грамотно та ефективно використовувати його переваги для підвищення результативності освітньої діяльності та якості підготовки фахівців, які здатні працювати в умовах розвинутої комп'ютеризації, що є сьогодні ознакою загальної культури випускника закладу вищої освіти. Наявність діджиталізації суттєво змінює ролі викладача в освітньому процесі. Взаємозв'язок збільшення рівня використання комп'ютерних технологій та зміна ролей учасників освітнього процесу на нашу думку може бути представлена наступним чином (рис. 1.2).

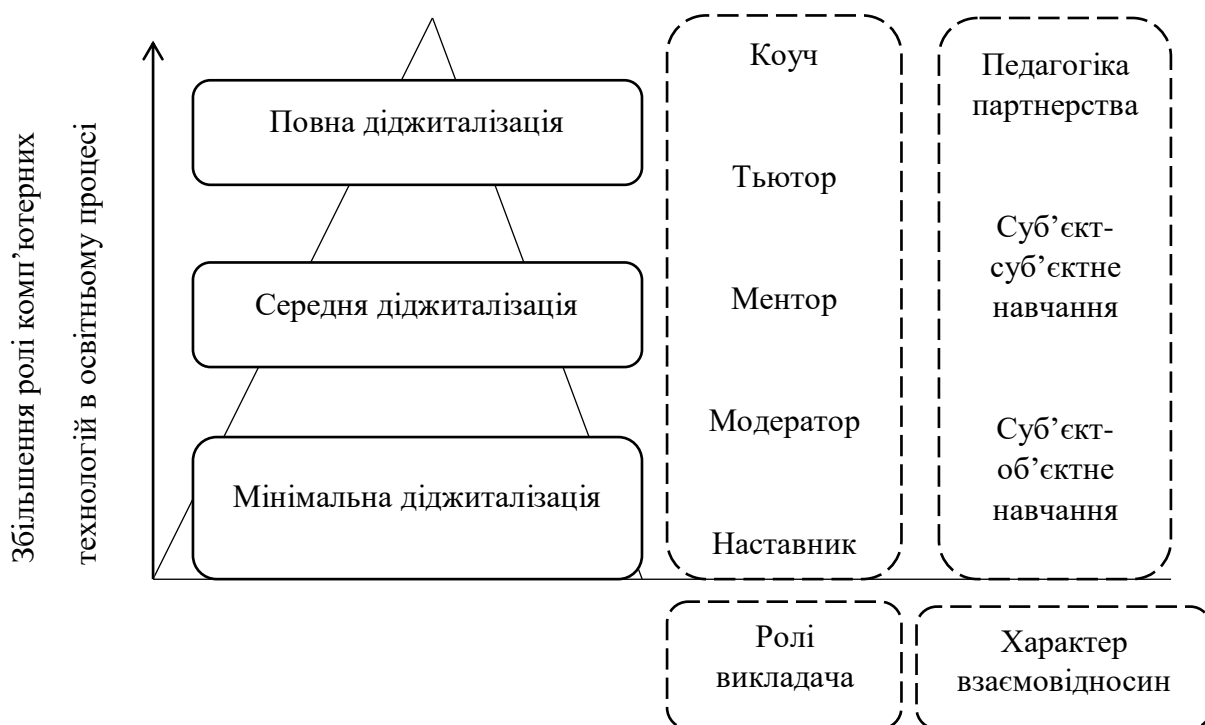

Рис. 1.2 Взаємозв'язок збільшення рівня використання комп'ютерних технологій та зміна ролей учасників освітнього процесу

Реалізація процесу діджиталізації вимагає усвідомлення його переваг та можливих труднощів впровадження.

Проведений нами SWOT-аналіз впровадження діджиталізації в освітній процес говорить про наступне (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

SWOT-аналіз впровадження діджиталізації в освітній процес

Переваги	Недоліки / труднощі
1	2
<p><i>Для здобувачів освіти:</i> збільшується активність та зацікавленість здобувачів освіти до нового матеріалу; доступ до інформації в зручному місці та необхідний час; можливість обрати власний темп навчання та необхідні інформаційні ресурси</p> <p><i>Для викладачів:</i> можливість створення інтерактивних завдань; можливість швидкого розповсюдження значних обсягів інформації; можливість контролювати рівень засвоєння знань за допомогою програмних засобів автоматично; можливість контролювати час для виконання певних завдань; скорочується обсяги використання паперових документів</p>	<p><i>Для здобувачів освіти:</i> різний рівень цифрової грамотності учасників освітнього процесу; необхідність збільшення рівня відповідальності за кінцевий результат освітньої діяльності; обмеженість технічних можливостей</p> <p><i>Для викладачів:</i> знижується рівень контролю за виконанням завдання; значні трудовитрати для створення інтерактивних занять; відсутність необхідних технічних засобів; необхідність постійного підвищення рівня цифрової грамотності</p>
Можливості	Загрози
<p>розширення сфери застосування сучасних технологій та досягнення синергетичного ефекту; використання технології розширеної (або доповненої) / віртуальної / змішаної реальності, що дозволяють віртуально переміщуватися у часі та просторі; проекування нового та реконфігурація існуючого освітнього середовища; використання штучного інтелекту в організації навчання та освітньому процесі;</p>	<p>слабо контрольований освітній процес (функція контролю набуває формальних ознак, фактор часу переважає над змістовністю); через відсутність «реального викладача» нерозуміння окремих частин навчального матеріалу, що може призвести до систематичних помилок; зниження навичок «живого» спілкування та командної роботи</p>

1	2
поширення технології адаптивного навчання; гейміфікація; використання нових технологічних можливостей для отримання масових знань та набуття hard-skills; підвищення ефективності розвитку окремих soft-skills	

Основними векторами розвитку діджиталізації освіти зазначають такі [1,19]: швидкість (навчання йде в ногу з часом, адже звичайне накопичення знань давно втратило свою актуальність); ентузіазм і мотивація (основоположні принципи в освіті, де викладачі стають координаторами, направляючи здобувачів освіти в он-лайн та офф-лайн-режимі); доступність матеріалів в режимі реального часу, що спрощує процес отримання нових знань; міждисциплінарний контент (напрямок, стирає жорсткі межі між окремими дисциплінами, максимально забезпечує принцип навчання зв'язок із життям). Це означає, що особливу увагу слід приділити пошуку шляхів її впровадження.

Висновки до розділу 1

Проаналізувавши наукову літературу, ми дійшли наступних висновків.

Діджиталізація в педагогіці – це створення нового формату освітнього середовища, який дозволяє максимально ефективно поєднувати та використовувати переваги он-лайн та офф-лайн освіти, а також впроваджувати новітні технології, способи та методи навчання.

Діджиталізація може бути активною, інноваційною та інтерактивною.

Розрізняють три ступеня діджиталізації: мінімальна, середня, повна.

Діджиталізація докорінно змінює ролі учасників освітнього процесу.

2 ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ТА ШЛЯХІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Впровадження діджиталізації в освітній процес передбачає використання сучасних інформаційних технологій. У контексті процесу діджиталізації у навчанні застосовують п'ять груп інформаційних технологій: технології, спрямовані на забезпечення соціальної взаємодії; технології, що забезпечують мобільність; технології для візуалізації; технології для оповідання / сторітеллінга; технології для гри [15].

Для переходу до повної діджиталізації необхідно забезпечити освітні заклади відповідними додатками та платформи. В Україні вже розвивають цей напрямок компанії Prometheus, EdEra, Preply, а також усесвітньо відома Grammarly, заснована групою українців. Такі стартапи роблять прямий внесок у майбутнє, адже якісна освіта дає поштовх усім іншим галузям [1].

Міністерство освіти і науки України змогло домовитися з ТОВ «Майкрософт Україна» щодо безкоштовного використання центрів командної роботи Microsoft Teams for Education для налагодження онлайн-занять [6].

Впровадження діджиталізації в освітній процес вимагає розуміння її особливостей всіма учасниками освітнього процесу та їх готовності реалізовувати досягнення діджиталізації.

Діджиталізація освіти є одним із пріоритетних напрямків розвитку держави. В межах реалізації загальнодержавної концепції «#Держава у смартфоні» особливе місце посідає розділ «#Освіта» (далі Концепція). Відповідно до Концепції, основними напрямками цифровізації освіти є такі: запровадження цифрових платформ з підтримкою інтерактивного й мультимедійного контенту для загального доступу закладів освіти та учнів; організація широкопasmового доступу до інтернету учнів і студентів у навчальних класах та аудиторіях у закладах освіти всіх рівнів; розвиток дистанційної форми освіти з використанням когнітивних та мультимедійних технологій. В додатку «Дія: Цифрова освіта» акумульований навчальний

матеріал для підвищення рівня цифрової грамотності учасників освітнього процесу [18].

З метою з'ясування як ставляться до діджиталізації в освітньому середовищі, яким чином відбувається цей процес в закладах вищої освіти, які переваги та труднощі виникають при його впровадженні, ми провели опитування серед курсантів Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (далі ХНУПС): вибірка склала 55 курсантів різних курсів навчання (питання анкети наведені в Додатку А).

Опитування, проведене серед курсантів (враховуючи карантинні заходи), продемонструвало наступне. Поняття «діджиталізація освіти» зрозуміло для більшості курсантів (лише 20% недостатньо розуміють його зміст).

Серед засобів, які уможливають здійснення освітнього процесу в умовах діджиталізації, курсанти відмічають: месенджери, електронна пошта, освітні платформи, відеозв'язок (наприклад, за допомогою ZOOM, Skype). При чому найбільш розповсюдженими (90%) виявилися саме месенджери (Viber, Telegram). Дійсно, застосовуючи месенджери, учасники освітнього процесу можуть використовувати майже всі форми «спілкування»: відправляти короткі смс, фото- та аудіоповідомлення, прикріплювати відеофайли, проводити он-лайн відео консультації, додавати гіперпосилання на інтернет ресурси, проводити миттєві опитування.

Викладачі та курсанти ХНУПС визнають, що сьогодні особлива роль в організації освітньої діяльності належить гаджетам (планшетам, смартфонам тощо). Якщо не так давно під час проведення занять їх використання мало певні обмеження, то тепер вони є основним способом отримання та передачі інформації. Заняття набувають віртуальних форм. Замість звичайних лекцій, тепер розробляють відеокурси. За допомогою месенджерів проводяться он-лайн заняття, он-лайн опитування, швидке тестування, веб-квести та он-лайн інтелект-змагання.

В таких умовах курсанти, як ніколи, можуть максимально використати свій творчий потенціал та вдосконалити власні soft-skills: організаційні, комунікаційні, навички командної роботи (навіть на відстані).

Змінилися й форми контролю. Тепер курсанти надсилають фото- та відеозвіти про виконання завдань, проходять он-лайн тести, набуваючи та

удосконалюючи при цьому й навички роботи з різними програмними продуктами.

Цікавим є той факт, що коли про карантин (який безумовно прискорив впровадження діджиталізації) ще й не було мови, більшість курсантів висловлювало думку, що дистанційне навчання повинно бути провідною формою для здобуття вищої освіти. Вже в середині карантинного періоду думка значно змінилася. Більшість респондентів (65%) відзначили, що переваги та недоліки дистанційної освіти мають співвідношення 50/50. Ще 30% зазначили, що дистанційна форма навчання має більше переваг, ніж недоліків і 5% вбачають в дистанційному спілкуванні більше недоліків, ніж переваг.

Серед видів занять, які найкраще реалізуються он-лайн, курсанти виділили такі: опрацювання лекційного матеріалу 48,39%; набуття практичних навичок – 22,58%; самостійна робота – 29,03%.

Відповідно, у традиційній освіті найкраще реалізується набуття практичних навичок (таку відповідь дали 54,84% респондентів); опрацювання лекційного матеріалу – 35,48% самостійна робота – 9,68% (слід прийняти до уваги особливості організації самостійної роботи у закладах вищої військової освіти).

Отже, саме діджиталізація дає змогу реалізовувати змішане навчання. На питання, якщо б зараз можна було б обирати форму навчання, 70% надали перевагу традиційним формам навчання з елементами он-лайн навчання. 10% хотіли б залишити традиційну систему навчання. Стільки ж – он-лайн та он-лайн з елементами традиційної системи навчання.

Зрозуміло, що для того, щоб діджиталізація відбувалась максимально ефективно, в освітній сфері повинні відбутися серйозні зміни.

Активне застосування переваг діджиталізації вимагає готовності учасників освітнього процесу. Самі курсанти визначають, що повністю готові до самостійного сприйняття та опрацювання навчальної інформації в цифровому форматі лише 20%. Решта паритетно розподілилася між тими, хто скоріше готові та скоріше не готові до цього.

Самі викладачі визнають, що виконання ролі тьютора, вимагає додаткових знань, вмінь та навичок. Однак, 95% науково-педагогічних працівників, які взяли участь в опитуванні розуміють важливість та необхідність підвищення власної комп'ютерно - інформаційної компетентності

та вважають доцільним проходження відповідних курсів підвищення кваліфікації.

Сучасні заклади вищої освіти сьогодні мають змогу обирати платформи, які можуть бути використані для змішаного та дистанційного навчання. Найбільш популярними є такі [7, 9, 11,17].

1. Moodle – найпопулярніша безкоштовна LMS із відкритим вихідним кодом, орієнтована, перш за все, на організацію взаємодії між викладачем і учнями, хоча також підходить для організації дистанційних курсів та підтримки очного навчання.

2. TalentLMS – хмарна e-learning платформа для навчання співробітників, партнерів і клієнтів, надзвичайно легка у використанні. Дана LMS відрізняється простотою і чіткістю інтерфейсу, має вбудований конструктор курсів, інтуїтивно зрозуміла і швидко налаштовується, що дозволяє отримувати доступ до курсів без необхідності встановлювати програмне забезпечення.

3. Litmos – популярна, зазначена нагородою G2 як найкраща корпоративна багатофункціональна платформа 2019 для електронного навчання. Її називають найзручнішою у використанні LMS у світі завдяки сучасному дизайну і простоті.

4. Docebo – модульна LMS, особливістю якої є розширена кастомізація і поєднання формального, експериментального і соціального навчання з управлінням навичками на базі використання штучного інтелекту. Складається з 4 модулів: Learn (основний модуль, що входить у базову вартість), Coach & Share, Extended Enterprise і Perform.

Платформа підтримує інтеграцію з десятками зовнішніх сервісів, у тому числі Google Analytics, Slack, WordPress, Drupal, Salesforce CRM, Shopify та ін., а також популярними інструментами для проведення відеоконференцій, наприклад, Adobe Connect, Cisco Webex або Onsync. Також Docebo має вбудований конструктор курсів, однак, він менш зручний у використанні в порівнянні з іншими.

5. Canvas – багатообіцяюча платформа для електронного навчання, спочатку розроблена для навчальних закладів. Це не тільки LMS, але й безліч іншого сумісного програмного забезпечення.

Незважаючи на те, що заклади вищої освіти мають змогу обирати платформи самостійно, більшість з них використовують систему дистанційного навчання Moodle. Однак те, що стосується вибору додатків та програмних продуктів для організації самостійної роботи, розробки тестів, проведення анкетування, впровадження гейміфікації під час проведення практичних занять, то це визначається викладачем та залежить від виду та мети заняття. Тим більше, що для здобувачів освіти вищих закладів не є принциповим використання однакових програмних продуктів (так стверджуються 68% респондентів). Отже, сучасні викладачі сьогодні можуть обирати серед таких програмних продуктів [10,12, 23]:

1. Google Classroom – віртуальний клас з можливістю викладати і збирати роботи (встановлювати дедлайни). Можна налаштувати розрахунок оцінок, збирати письмові роботи, давати тести в гугл-формах, публікувати матеріали.

2. Google Форми – інструмент для створення тестів з можливістю задати кількість балів за завдання і правильні відповіді. Можна зробити перевірку автоматичною, але якщо є завдання, які вимагають додаткової перевірки, можна зробити частину перевірки вручну і тільки тоді видати результат. В такому випадку можна відправити результати на вказану адресу пошти.

3. Quizizz – Сервіс для створення вікторин: викладач створює вікторину на своєму комп'ютері, а студенти беруть участь в ній за допомогою своїх мобільних гаджетів. Вікторина може бути проведена в дистанційному режимі, коли студенти не знаходяться в одному класі. Також викладач має повну картину успішності в таблиці Excel.

4. SurveyMonkey – служба як для створення простих і невеликих опитувань, так і для масової розсилки. Сервіс дозволяє швидко створювати опитування, налаштовувати їх зовнішній вигляд, міняти місцями питання,

проводити А / Б-тестування, вставляти опитування на сайти і в соціальній мережі тощо.

5. Formative – сервіс для створення завдань для оцінювання. Доступно 17 типів завдань (аудіо- відповідь, малюнок, текстовий блок, відео, усе, множинний вибір, вибір кількох вірних відповідей, введення числа / формули тощо).

6. Polleverywhere – інструмент для оцінювання здобувачів вищої освіти, який можна використовувати під час дистанційного семінару. Ця система дозволяє вбудовувати інтерактивні дії безпосередньо в презентацію. Здобувачі освіти відповідають в Інтернеті або за допомогою SMS-повідомлень на своїх телефонах. Обмеження – 25 студентів в одній групі.

7. Socrative – безкоштовний веб-сервіс, який дозволяє оцінювати здобувачів освіти за допомогою підготовлених завдань або питань в стрічці. Обмеження – 50 студентів в одній групі.

8. Wooclap – платформа, яка використовується університетами для навчальних занять і доступна на 6 мовах. Є безкоштовний доступ (максимальне підключення 1 000 користувачів). Миттєвий зворотній зв'язок дозволяє аудиторії відповідати на питання в режимі реального часу.

9. Flippity – Сервіс, за допомогою якого можна створювати різноманітні інтерактивні вправи для навчання. Сервіс безкоштовний, інтерфейс англomовний, реєстрації не потрібно, деякі вправи можна роздруковувати, всі необхідні інструкції та демоверсії наведені для кожного з вправ.

10. Online Test Pad – безкоштовний багатофункціональний сервіс для проведення тестування і навчання. Можна створювати тести, опитування, кросворди, логічні ігри. Сервіс повністю безкоштовний.

11. Kahoot! – користувачі мають змогу проходження квізів та брати участь в проектах в ігровій формі, створених викладачем на підставі пройденого матеріалу, але і самостійна творчість в створенні навчальних ігор на платформі.

Сучасні інформаційні технології дозволяють ефективно використовувати їх в системі освіти з метою навчання, виховання, розвитку творчих здібностей здобувачів освіти, організації їх пізнавальної діяльності. Таким чином, використання інформаційних технологій в освітньому процесі дозволяє готувати нове покоління до майбутнього життя в цифровому світі. Процес навчання стає більш динамічним – за рахунок гейміфікації, персоналізації і діджиталізації контенту. Заклади вищої освіти більше не обмежені фізичними рамками: інтернет дозволяє залучати до освітніх програми та дослідних проектів учасників по всьому світу. Прогнозується, що масові відкриті онлайн-курси скоро приведуть до істотної трансформації всієї системи вищої освіти. Уже сьогодні в Україні обговорюється можливість зробити онлайн-навчання частиною формальної освіти в університетах. Це дозволить більше уваги приділяти практиці на очних заняттях, в той час як лекції здобувачі освіти будуть дивитися віддалено онлайн. Також онлайн-платформа освіти забезпечить нові можливості регіональним вузам, транслюючи їм кращі навчальні матеріали та практики з провідних університетів різних країн.

Висновки до розділу 2

Проведене опитування продемонструвало, що сучасні заклади вищої освіти мають цілу низку засобів впровадження діджиталізації в освітній процес. Учасники освітнього процесу (як здобувачі, так і викладачі) розуміють доцільність його впровадження та готові докласти зусиль з метою максимально ефективного його застосування.

Єдиного шляху та рекомендацій щодо впровадження діджиталізації в освітній процес на сьогодні не існує, що з одного боку ускладнює цей процес, а з іншого дає можливість винайти найбільш ефективні шляхи для конкретних умов навчання, враховуючи специфіку навчальних дисциплін, рівень освіченості здобувачів освіти та підготовки науково-педагогічних працівників.

3 ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПЕДАГОГІКА (В Т.Ч. ВІЙСЬКОВА ПЕДАГОГІКА)

Теоретичні дослідження (в першому розділі) та проведене анкетування (в другому розділі), підтвердили доцільність та ефективність використання елементів діджиталізації в освітньому процесі. Пропонуємо розробку практичного заняття за навчальною дисципліною «Педагогіка (в т.ч. військова педагогіка)» для курсантів 3 року навчання спеціальності 254 «Забезпечення військ (сил)» спеціалізації «Виховна та соціально-психологічна робота у підрозділах, на кораблях (за видами Збройних Сил)».

Тема практичного заняття: «Національно-патріотичне виховання військовослужбовців».

Мета практичного заняття – закріплення розуміння сутності категорії та процесу «виховання»; розкриття сутності національно-патріотичного виховання; удосконалення практичних навичок роботи з нормативно-правовими документами; формування навичок проведення соціологічного опитування; формування навичок розробки заходів та складання плану виховної роботи; формування у курсантів гордості за майбутню приналежність до структури виховної та соціально-психологічної роботи в Збройних Силах України.

Результат практичного заняття – на основі організованого та проведеного соціологічного опитування розробити план реалізації національно-патріотичного виховання військовослужбовців.

Зміст та методичні рекомендації до проведення заняття

Міні-лекція «Національно-патріотичне виховання військовослужбовців». Лекція передбачає демонстрацію презентації із використанням інструментів Smart-дошки.

Зокрема, пропонується:

– співставити поняття виховання, освіта, навчання (для перевірки використовується інструмент «роздвоєння екрану»);

– змоделювати процес виховання: на дошці визначені окремі блоки; курсантам пропонується, рухаючи окремі блоки встановити послідовність етапів здійснення процесу виховання та зазначити взаємозв'язки;

– визначити сутність «національно-патріотичне виховання» за допомогою інструменту «штора».

Опрацювання навчального матеріалу відбувається проектним методом із використанням Google форм. З числа курсантів формуються групи, які є такими стейкхолдерами:

1 група – замовник – представники Міністерства оборони України;

2 група – науково-педагогічні працівники закладів вищої військової освіти;

3 група – курсанти спеціалізації «Виховна та соціально-психологічна робота у підрозділах, на кораблях (за видами Збройних Сил)».

Завдання групам.

1. Сформулювати мету національно-патріотичного виховання, виходячи із заданої ролі.

2. Сформулювати нормативно-правову базу для вирішення питань національно-патріотичного виховання.

Для цього скористатися інформацією, яка розміщена на офіційних сайтах Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, Довідника з морально-психологічного забезпечення (посилання наведені в табл. 3.1).

Результати виконання етапу заносяться в таблицю, яка є складовою спільного документу, зробленого у Google формі із наданням спільного доступу (рис. 3.1).

Таблиця для виконання другого етапу проекту має наступний вигляд (табл. 3.2).

Таблиця 3.1

Посилання для формування нормативно-правової бази

Сайт МОН	https://mon.gov.ua/ua	
Сайт МОУ	https://www.mil.gov.ua/	
Довідник з МПЗ	https://dovidnykmpz.info/	

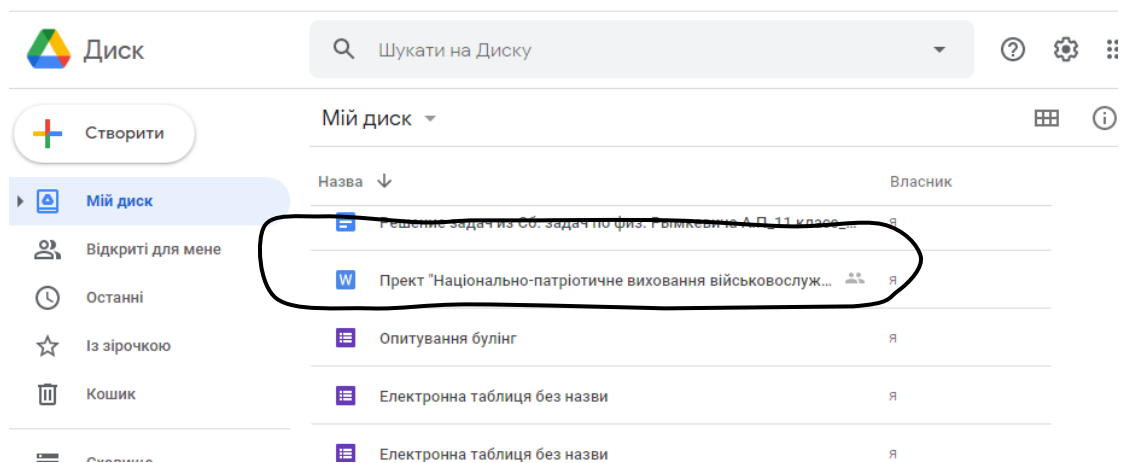

Рис. 3.1 Створення спільного документу для виконання проекту «Національно-патріотичне виховання військовослужбовців»

Таблиця 3.2

Створення нормативно-правової бази для вирішення питань національно-патріотичного виховання військовослужбовців

Документ	Основні положення

Сформована таблиця використовується в подальшому при постановці завдань та розробці практичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання військовослужбовців при здобутті вищої військової освіти.

3. Демонстрація результатів всеукраїнських досліджень «Становище молоді в Україні», «Молодь України» (використовуються дані останніх досліджень).

4. Організація та проведення власного соціологічного опитування. Завдання: виходячи з визначеної у другому етапі проведення заняття мети та використовуючи ресурси Google форм, створити опитувальник (не менше 7-10 питань, приклад анкети на рис. 3.2).

Опитування "Національно-патріотичне виховання військовослужбовців"
для виконання спільного проекту
*Обов'язкове поле

Вкажіть стать *

ж

ч

Вкажіть вік *

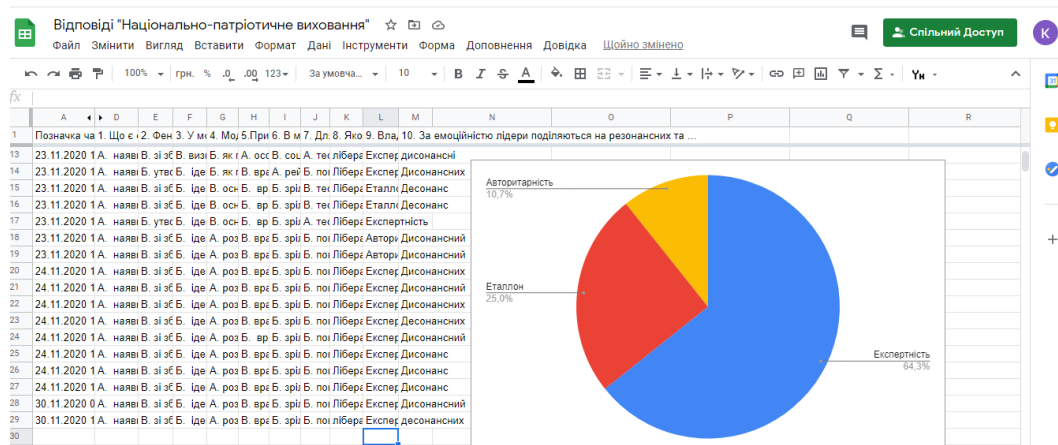
18-20

20-25

25-30

Рис. 3.2 Приклад анкети для виконання проекту
«Національно-патріотичне виховання військовослужбовців»

5. Анкети розіслати в електронному вигляді респондентам (за допомогою месенджерів Viber чи Telegram або електронної пошти). Отримані результати обробити, побудувати необхідні графіки чи діаграми (рис. 3.3).

Рси. 3.3 Приклад створення діаграм для спільного проекту

На основі зроблених діаграм, команди роблять висновки щодо шляхів формування національно-патріотичного виховання. Результати дослідження вносяться в спільний документ в Google формі.

6. Виходячи з результатів власного дослідження, запропонувати заходи щодо реалізації національно-патріотичного виховання курсантів у вишах з позиції стейкхолдерів.

Результати дослідження внести в спільний документ у Google формі у вигляді таблиці (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Заходи щодо реалізації національно-патріотичного виховання курсантів

Тема	Зміст	Відповідальний	Дата виконання

7. Захист проектів у присутності комісії.

Комісія оцінює роботу груп за наступним критеріями:

- повнота формування законодавчої бази;
- обґрунтованість та достатність питань, сформульованих для проведення соціологічного дослідження;
- змістовність запропонованих заходів.

Для підтвердження ефективності проведення заняття із елементами діджиталізації було проведено педагогічний експеримент.

Для проведення експериментальної перевірки були залучені:

– експериментальна група (ЕГ), яка була утворена з числа курсантів спеціалізації «Виховна та соціально-психологічна робота у підрозділах, на кораблях (за видами Збройних Сил)» (загальна чисельність 15 курсантів);

– контрольна група (КГ), яка була утворена з числа курсантів спеціалізації «Метрологічне забезпечення військ (сил)» (загальна чисельність 13 курсантів).

Експериментальна перевірка складалася з чотирьох етапів (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Етапи проведення експериментальної перевірки

Етап	Зміст етапу
Підготовчий етап	визначення актуальності, мети, завдання, об'єкту, предмету експерименту
Організаційний етап	підготовка матеріальної бази та методичного забезпечення для експериментальної перевірки, відбір учасників
Практичний етап	проведення розробеного заняття з елементами діджиталізації
Узагальнюючий етап	перевірка результатів (визначення динаміки показників успішності студентів)

До початку здійснення апробації запропонованого заняття, був проведений аналіз успішності експериментальної та контрольної груп, в результаті чого було встановлено, що групи мають майже рівні показники успішності (82% та 80% відповідно).

Після проведення заняття за темою «Національно-патріотичне виховання військовослужбовців» в двох групах (з елементами діджиталізації та без елементів діджиталізації) був проведений контроль знань, який містив 10 запитань за темою заняття.

Результати опитування продемонстрували, що в ЕГ показники успішності були на 5% вищими.

Окрім того, було проведено опитування за тестом-опитувальником мотивації досягнення А. Мехрабіана (Дадаток Б). Результати представлені на рис. 3.4.

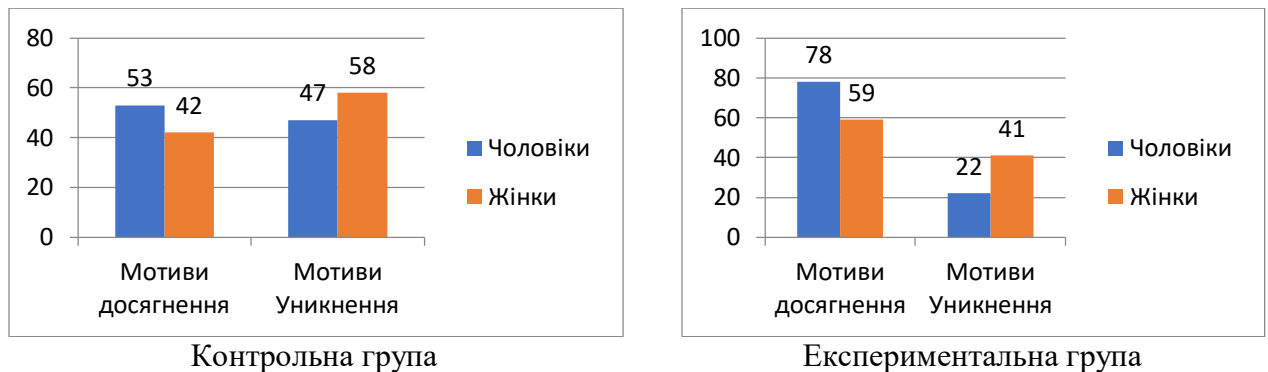

Рис. 3.4 Результати опитування за тестом-опитувальником мотивації досягнення А. Мехрабіана контрольної та експериментальної груп

Таким чином, можна побачити, що в експериментальній групі після заняття із використанням елементів діджиталізації показник мотивації досягнення вищий як у чоловіків, так і у жінок.

Висновки за розділом 3

В третьому розділі нами розроблено заняття з елементами діджиталізації.

По-перше, було запропоновано проведення міні-лекції із використанням інструментів Smart-дошки, що дало змогу підвищити зацікавленість курсантів до матеріалу, що викладається, а також забезпечити суб'єкт-суб'єктну взаємодію учасників освітнього процесу.

По-друге, виконання запропонованого навчального проекту на тему «Національно-патріотичне виховання військовослужбовців» побудовано на використанні можливостей Google форм: складання опитувальників, проведення та обробка результатів соціологічного дослідження; робота в документі із спільним доступом. Контрольні заходи продемонстрували ефективність застосування діджиталізації в освітньому процесі.

ВИСНОВКИ

Дана робота присвячена питанням розвитку діджиталізації в освітній сфері. Актуальність теми обумовлена зростаючою роллю інформаційних технологій у всіх сферах життєдіяльності людини; необхідності орієнтуватися у сучасних досягненнях науки та техніки; вмінням правильно та ефективно використовувати новітні технології; бути не тільки обізнаним користувачем, а й вміти удосконалювати та створювати власні інформаційні продукти.

Аналіз наукової літератури в першому розділі дозволив дійти наступних висновків. Науковці та практики розглядають діджиталізацію в освіті як можливість застосування цифрових технологій, спосіб реалізації новітніх методів навчання, засіб застосування інформаційних технологій, створення освітнього середовища. Узагальнюючи зазначені підходи, вважаємо, що «діджиталізацію» в педагогіці можна визначити як створення нового формату освітнього середовища, який дозволяє максимально ефективно поєднувати та використовувати переваги онлайн та оффлайн освіти, а також впроваджувати новітні технології, способи та методи навчання.

Єдиного підходу щодо класифікації діджиталізації не існує. Однак, підвищена зацікавленість до неї вже призвела до виокремлення різних ступенів та видів діджиталізації.

Автором узагальнені компоненти діджиталізації в закладах вищої освіти.

Застосування новітніх технологій в освітньому процесі, безумовно, змінює ролі учасників освітнього процесу. Здобувачі освіти вже не тільки об'єкти навчання, вони стають суб'єктами освітнього процесу. В той же час викладачі вимушені постійно змінювати способи та методи викладання, виконуючи роль чи то тьютора, чи то ментора, чи то коуча.

Проведений SWOT-аналіз застосування елементів діджиталізації в освітньому процесі показав наявність як позитивних сторін, так і виявив низку труднощів, пов'язаних з цим процесом. Тим не менш, незворотність

діджиталізації говорить про необхідність пошуку шляхів її застосування з метою підвищення якості освітнього процесу.

В другому розділі наукової роботи автор представив результати власного соціологічного опитування, яке показало, що діджиталізація сприймається учасниками освітнього процесу позитивно. Останнім часом кількість завдань із використанням можливостей діджиталізації значно збільшилося. Якщо до нещодавно це були переважно контрольні заходи, то сьогодні це й web-квести, спільні навчальні проекти, виконання науково-дослідницької роботи.

Фахівцями з IT-програмування сьогодні розроблена низка програмних продуктів, які дають змогу обирати найбільш доцільні з урахуванням умов навчання, контингенту, особливостей навчальної дисципліни. Загалом, учасники освітнього процесу готові опанувати нові програмні продукти з метою підвищення мотивації та якості освітньої діяльності.

В третьому розділі автор пропонує методичну розробку навчального заняття за дисципліною «Педагогіка» (в т. ч. військова педагогіка) для курсантів 3 року навчання спеціальності 254 «Забезпечення військ (сил)» спеціалізації «Виховна та соціально-психологічна робота у підрозділах, на кораблях (за видами Збройних Сил)» за темою «Національно-патріотичне виховання військовослужбовців».

Заняття передбачає виконання навчального проекту з використанням Google форм. Під час заняття діджиталізовані такі завдання:

- формування нормативно-правової бази в межах сформульованого завдання (використання qr-кодів),
- формування електронного опитувальника (для проведення соціологічного дослідження),
- робота в документах із спільним доступом (представлення результатів дослідження, формування загального плану заходів національно-патріотичного виховання військовослужбовців).

Крім того, елементи діджиталізації використані й при викладанні лекційного матеріалу. Зокрема, залучення аудиторії до роботи з інструментами Smart-дошки.

З метою підтвердження ефективності представленої розробки, автором проведено педагогічний експеримент.

В результаті проведення заняття із використанням елементів діджиталізації показники успішності освітньої діяльності експериментальної групи виявилися кращими, ніж у контрольній групі.

Крім того, про ефективність застосування діджиталізації свідчить й визначений рівень мотивації досягнення, проведений за методикою А. Мехрабіана. В експериментальній групі він виявився вищим, як у чоловіків так й у жінок.

Отже, вважаємо, що діджиталізація освітнього процесу має позитивні результати. Однак, вона не є панацеєю і єдиним шляхом підвищення якості освітньої діяльності. Вона повинна бути одним із елементів удосконалення організації та реалізації освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бербенюк І.О. Діджиталізація освіти – компетенції ХХІ століття / І.О. Бербенюк – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/didzitalizacia-osviti-kompetencii-hhi-stolitta-172970.html>
2. Берман Н.Д. Формирование информационной компетентности студентов / Н.Д. Берман // Электронный научный журнал Современные исследования социальных проблем – 2017– Т. 8. – №2-2, – С. 28-34.
3. Буйницька О., Варченко-Троценко Л., Грицеляк Б. Цифровізація закладу вищої освіти / О. Буйницька, Л. Варченко-Троценко, Б. Грицеляк // Освітологічний дискурс. – 2020. – № 1 (28).
4. Варжанский І. Виклики діджиталізації для закладів вищої освіти / І. Варжанский – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201149>
5. Головань, М. С. Інформатична компетентність як об'єкт педагогічного дослідження. / М. С. Головань // Зб. наук. Праць Українська інженерно-педагогічна академія. Серія: Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2007. – Вип. 16. – С. 314 – 324.
6. Діджиталізація в освіті – що саме змінюють в українських школах – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://acmc.com.ua/didzhytalizacziya-v-osviti-shho-same-zminyuuyut-v-ukrayinskyh-shkolah/>
7. Жерновникова О. А. Діджиталізація в освіті / О. А. Жерновникова // Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика: матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 10 квітня 2018 р.). – Х., –2018. – С. 88-90
8. Захаркін О. Діджиталізація навчання студентів як напрям впровадження інноваційних технологій у вищій освіті / О. Захаркін // Сучасні наукові інновації (частина ІІ): матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції м. Київ, 24-25 лютого 2018 року. – Київ.: МЦНД, 2018. – 56 с

9. Коваль Т.І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. / Т.І. Коваль. – К. : Вид. центр НЛУ, 2009. – 380 с.
10. Козяр М.М. Віртуальний університет : навч.-метод. посіб. / М.М. Козяр, О.Б. Зачко, Т.Є. Рак. – Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2009. – 168 с.
11. Компанія Evergreenteam Плюси і мінуси платформ дистанційного навчання /Компанія Evergreenteam – [Електронний ресурс] – Режим доступу :<https://evergreens.com.ua/ua/articles/best-lms-2020.html>.
12. Кучерак І.Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей Теорія і методика професійної освіти /І.Кучерак – [Електронний ресурс] – Режим доступу :http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_2/22.pdf
13. Міністерство освіти і науки України Про затвердження Положення про Національну освітню електронну платформу : наказ № 523 від 22 травня 2018 р. / Міністерство освіти і науки України – [Електронний ресурс] – Режим доступу:<https://ips.ligazakon.net/document/RE32154?an=103>.
14. Портал освітян України Методи навчання у вищих навчальних закладах /Портал освітян України – [Електронний ресурс] – Режим доступу :<https://www.pedrada.com.ua/article/2361-metodi-navchannya>
15. Принцип индивидуализации и смешанное обучение. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvbulanov.com/blended01>
16. Силдай І. Розвиток освіти в контексті основних викликів глобалізації / І. Силдай // Вища освіта України. –2016. –Вип. 4. – С. 34–38.
17. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: Навчальний посібник. / Г. Г. Швачич, В. В. Толстой, Л. М. Петречук, Ю. С. Іващенко, О. А. Гуляєва. – Дніпро: НМетАУ, 2017. –230 с.
18. 7. Україна у стилі digital // Юридична газета он-лайн – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/informaciyne-pravo-telekomunikaciyi/ukrayina-u-stili-digital.html>

19. Фамілярська Л. Діджиталізація процесу педагогіки партнерства в умовах нової української школи / Л. Фамілярська // Матеріали науково-практичної конференції «Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ» – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://conf.zipro.net.ua/?p=152>

20. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний – 2020»). Концептуальні засади. Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 р. 2016. Грудень. 90 с./Цифрова адженда України – 2020 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/40009.pdf>.

21. Цифрові компетенції як умова формування якості людського капіталу : аналіт. зап. / В. С. Куйбіда, О. М. Петроє, Л. І. Федулова, Г. О. Андрощук. – Київ : НАДУ, 2019. – 28 с.

22. Шаповалов А. Дигіталізація як сучасна тенденція розвитку інституту освіти ІКС-2012 / А. Шаповалов // матеріали I Міжнародної наукової конференції (м. Львів, 25 – 28 квітня 2012 р.) – Львів. – 2012. – С. 124 –125.

23. Smart-освіта: ресурси та перспективи : матеріали III Міжнар. Наук.-метод. Конф. (Київ, 7 грудня 2018 р.) : тези доповідей. Київ : Київ. Нац. Торг.-екон. Ун-т. 2018. 252 с. / Smart-освіта – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://smart-osvita.org>

24. Digital Agenda for Europe. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: : <http://ec.europa.eu/digitalagenda>

25. The Global Information Technology Report. Growth and Jobs in a Hyperconnected World. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.weforum.org/gitr_version.pdf.

Анкета «Діджиталізіція»

Шановні здобувачі освіти!

З метою удосконалення освітнього процесу, просимо вас взяти участь в опитуванні. Дайте відповіді на наступні запитання.

1. Чи розумієте ви, що таке «діджиталізація освіти»?

Так.

Ні.

2. Як часто ви використовуєте різні гаджети в освітньому процесі?

При вивченні майже кожної дисципліни.

Тільки на деяких дисциплінах.

Дуже рідко.

3. Під час яких форм організації освітньої діяльності частіше використовуються елементи діджиталізації?

Лекції.

Практичні заняття.

Лабораторні заняття.

Групові заняття.

Семінарські заняття.

Самостійна робота.

Контрольні заходи.

4. Чи вважаєте ви доцільним використовувати елементи діджиталізації в освітньому процесі?

Скоріше так.

Так.

Скоріше ні.

Ні.

5. Чи вважаєте ви, що діджиталізація позитивно впливає на якість освітнього процесу?

Скоріше так.

Так.

Скоріше ні.

Ні.

6. Які завдання ви виконуете за допомогою різних гаджетів:

Проходження психологічних тестів.

Анкетування.

Опитування.

Дослідницька діяльність.

Контрольні заходи.

Web-квест.

Ваша відповідь.

7. Чи готові ви вивчати нові програмні продукти (навіть якщо вони не стосуються вашої професійної діяльності), щоб застосувати їх в процесі навчання?

Скоріше так.

Так.

Скоріше ні.

Ні.

8. Які засоби зв'язку, найчастіше використовуються науково-педагогічними працівниками для здійснення освітнього процесу за неможливості офф-лайн спілкування?

Viber.

Telegram.

Skype.

Zoom.

електронна пошта.

освітні платформи.

ваша відповідь.

9. На вашу думку он-лайн навчання має більше:

Переваг у порівнянні з офф-лайн освітою.

Недоліків у порівнянні з офф-лайн освітою.

Он-лайн та офф-лайн освіта паритетні.

10. На вашу думку, під час яких форм організації освітньої діяльності найбільш ефективно використовувати он-лайн освіту?

Лекції.

Практичні заняття.

Лабораторні заняття.

Групові заняття.

Семінарські заняття.

Самостійна робота.

11. На вашу думку, під час яких форм організації освітньої діяльності найбільш ефективно використовувати офф-лайн освіту?

Лекції.

Практичні заняття.

Лабораторні заняття.

Групові заняття.

Семінарські заняття.

Самостійна робота.

12. Якщо б ви мали змогу обирати форму організації освітнього процесу, то ви б обрали:

Он-лайн освіту.

Офф-лайн освіту.

Змішану форму з перевагою он-лайн викладання.

Офф-лайн викладання з елементами діджиталізації.

13. Чи вважаєте ви, що платформа для здійснення он-лайн освіти. Повинна бути єдиною для всіх навчальних дисциплін?

Так.

Ні.

14. Які основні труднощі впровадження діджиталізації в освітній процес?

Відсутність належної матеріальної бази.

Непідготовленість здобувачів освіти.

Непідготовленість науково-педагогічних працівників.

Ваша відповідь.

15. Що треба зробити, щоб максимально ефективно впроваджувати діджиталізацію в освітній процес?

Дякуємо за співробітництво!

Тест- опитувальник мотивації досягнення А. Мехрабіана

Тест є опитувальником, що має дві форми – чоловічу (форма А) і жіночу (форма Б).

Тест складається з низки тверджень, що стосуються певних сторін характеру, а також думок і почуттів із приводу деяких життєвих ситуацій. Щоб оцінити ступінь вашої згоди або незгоди з кожним твердженням, використовуйте таку шкалу:

- +3 – цілком погоджуюсь;
- +2 – погоджуюсь;
- +1 – швидше погоджуюсь, ніж не погоджуюсь;
- 0 – нейтральний;
- 1 – швидше погоджуюсь, ніж не погоджуюсь;
- 2 – не погоджуюсь;
- 3 – цілком не погоджуюсь.

Прочитайте твердження тесту й оцініть ступінь своєї згоди (або незгоди). Проти номера твердження поставте цифру, що відповідає мірі вашої згоди (+3, +2, +1, 0, -1, -2, -3).

Не витрачайте часу на його обмірковування.

Тест опитувальника (форма А)

1. Я більше думаю, як одержати хорошу оцінку, ніж боюся одержати погану.
2. Коли я повинен виконати складне, незнайоме мені завдання, то волів би зробити його разом з кимсь, ніж працювати самотужки.
3. Я частіше беруся за важкі завдання, навіть якщо не впевнений, що зможу їх вирішити, ніж за легкі, у рішенні яких сумніваюся.
4. Мене більше приваблює справа, що не вимагає напруження і в успіху якої я впевнений, ніж важка справа, у якій можливі несподіванки.

5. Якби мені щось не вдавалося, я б швидше доклав усіх зусиль, щоб з цим впоратися, ніж взявся б за те, що мені може вдатись добре.

6. Я надаю перевагу роботі, у якій мої функції чітко визначені і зарплата вища від середньої, перед роботою із середньою зарплатою, у якій я повинен сам визначати свою роль.

7. Я витрачаю більше часу на читання спеціальної літератури, ніж художньої.

8. Я б віддав перевагу важливій справі, хоча ймовірність невдачі в ній дорівнює 50%, перед справою досить важливою, але не важкою.

9. Я швидше вивчу розважальні ігри, відомі більшості людей, ніж маловідомі ігри, що вимагають майстерності.

10. Для мене дуже важливо робити свою роботу якнайкраще, навіть якщо через це в мене виникають суперечки з товаришами.

11. Якби я мав намір грати в карти, то швидше зіграв би в розважальну гру, ніж у важку, що потребує міркувань.

12. Я віддаю перевагу змаганням, де я сильніший від інших, перед тими, де всі учасники мають однакові можливості.

13. У вільний від роботи час я опаную техніку якоїсь гри швидше для розвитку свого уміння, ніж для відпочинку і розваг.

14. Я швидше волю зробити якусь справу так, як я вважаю за потрібне, нехай навіть із 50-відсотковим ризиком помилитися, ніж робити її так, як мені радять інші.

15. Якби мені довелося вибирати, то я швидше вибрав би роботу, у якій початкова зарплата становитиме 1500 грн. буде такою невизначений час, ніж роботу, у якій початкова зарплата дорівнює 750 грн. і є гарантія, що не пізніше ніж через 5 років я одержуватиму 5000 грн.

16. Я швидше волю грати у команді, ніж змагатися віч-на-віч.

17. Я волю працювати самовіддано, поки не матиму цілковитого задоволення від здобутого результату, ніж прагнути закінчити справу якомога швидше і з меншими зусиллями.

18. На іспиті я б віддав перевагу конкретним питанням, що вимагають висловлення власної думки.

19. Я швидше оберу справу, у якій існує імовірність невдачі, але є й можливість досягти більшого, ніж таку, у якій моє становище не погіршиться, проте й істотно не поліпшиться.

20. Після успішної відповіді на іспиті я швидше полегшено зітхну («пронесло!»), ніж втішатимусь хорошою оцінкою.

21. Якби я міг повернутися до якоїсь незавершеної справи, то швидше б взявся до важкої, ніж до легкої.

22. У виконанні контрольного завдання я більше турбуюся про те, як би не допустити якоїсь помилки, ніж думаю про те, як правильно його вирішити.

23. Якщо в мене щось не виходить, я краще звернуся до когось за допомогою, ніж сам продовжуватиму шукати вихід.

24. Після невдачі я стаю більш зібраним й енергійним, ніж втрачаю бажання продовжувати свою справу.

25. Якщо є сумнів в успіху якоїсь справи, то я швидше не ризикуватиму, ніж все-таки візьму в ньому активну участь.

26. Коли я беруся за важку справу, я більше побоююся, що не впораюся з нею, ніж сподіваюся, що все вдасться.

27. Я працюю ефективніше під чиймсь керівництвом, ніж коли особисто відповідаю за свою роботу.

28. Мені більше подобається виконувати складне незнайоме завдання, ніж те, в успіху якого я впевнений.

29. Я працюю продуктивніше над завданням, коли мені конкретно вказують, що і як виконувати, ніж тоді, коли мені описують проблему загалом.

30. Якби я успішно вирішив якийсь завдання, то з великим задоволенням взявся б ще раз вирішити щось схоже, ніж щось іншого типу.

31. Коли потрібно змагатися, у мене швидше виникає інтерес і азарт, ніж тривога і занепокоєння.

32. Мабуть, я більше мрію про свої плани на майбутнє, ніж намагаюся їх реально здійснити.

Тест опитувальника (форма Б)

1. Я більше думаю про одержання гарної оцінки, ніж побоююся одержати погану.

2. Я частіше беруся за важкі завдання, навіть якщо не впевнена, що зможу їх вирішити, ніж за легкі, які знаю, як вирішувати.

3. Мене більше приваблює справа, що не вимагає напруження й в успіху якої я впевнена, ніж важка справа, у якій можливі несподіванки.

4. Якби мені щось не вдавалося, я б швидше доклала усіх зусиль, щоб з цим впоратися, ніж взялася б за те, що в мене може добре вийти.

5. Я віддаю перевагу роботі, у якій мої функції чітко визначені і зарплата вища від середньої, перед роботою із середньою зарплатою, у якій я повинна сама визначати свою роль.

6. Я більше боюся зазнати невдачі, ніж сподіваюся на успіх.

7. Я віддаю перевагу науково-популярній літературі перед літературою розважального жанру.

8. Я б віддала перевагу важливій справі, хоча ймовірність невдачі в ній дорівнює 50%, перед справою досить важливою, але не важкою.

9. Я швидше вивчу розважальні ігри, відомі більшості людей, ніж маловідомі ігри, що вимагають майстерності.

10. Для мене дуже важливо робити свою роботу якнайкраще, навіть якщо через це в мене виникають суперечки з товаришами.

11. Після успішної відповіді на іспиті я швидше полегшено зітхну, що «пронесло», ніж втішатимусь гарною оцінкою.

12. Якби я мала намір грати в карти, то я швидше зіграла б у розважальну гру, ніж у таку, що потребує міркувань.

13. Я віддаю перевагу змаганням, де я сильніша від інших, перед тими, де всі учасники мають однакові можливості.

14. Після невдачі я стаю більш зібраною й енергійною, ніж втрачаю бажання продовжувати справу.

15. Невдачі отруюють моє життя більше, ніж успіхи приносять радості.

16. У нових невідомих ситуаціях я швидше хвилююся і непокоюся, ніж цікавлюся.

17. Я швидше спробую приготувати нову цікаву страву, хоча вона може погано вийти, ніж готуватиму звичну, котра зазвичай добре виходила.

18. Я швидше займуся чимось приємним і необтяжливим, ніж виконуватиму щось, на мою думку, що вартісне, але не дуже захоплююче.

19. Я швидше витрачу увесь свій час на здійснення однієї справи, замість того, щоб виконати швидко за цей самий час дві–три інші.

20. Якщо я занедужала і змушена залишитися дома, то використовую час швидше для того, щоб розслабитися і відпочити, ніж щоб читати і працювати.

21. Якби я жила з кількома дівчатами в одній кімнаті, і ми вирішили б влаштувати вечірку, то я зволіла б сама організувати її, ніж допустила б, щоб це зробила інша.

22. Якщо в мене щось не виходить, я краще звернуся до когось за допомогою, ніж сама продовжуватиму шукати вихід.

23. Якщо потрібно змагатися, у мене швидше виникає інтерес і азарт, ніж тривога і занепокоєння.

24. Коли я беруся за важке діло, я швидше побоююся, що не впораюся з ним, ніж сподіваюся, що воно вийде.

25. Я працюю ефективніше під чийось керівництвом, ніж тоді, коли я особисто відповідаю за свою роботу.

26. Мені більше подобається виконувати складне незнайоме завдання, ніж те, в успіху якого я впевнена.

27. Якби я успішно вирішила якесь завдання, то з великим задоволенням взялася б ще раз вирішити щось схоже, ніж щось іншого типу.

28. Я працюю продуктивніше над завданням, коли переді мною ставлять його лише загально, ніж тоді, коли мені конкретно вказують, що і як виконувати.

29. Якщо у виконанні важливої справи я припускаюся помилки, то частіше розгублююся і впадаю у відчай, замість того, щоб швидко опанувати себе і спробувати виправити становище.

30. Мабуть, я більше мрію про свої плани на майбутнє, ніж намагаюся їх реально здійснити.

Процедура підрахунку сумарного бала. Для визначення сумарного бала необхідно виконувати таку процедуру.

Відповідям випробуваних на прямі пункти опитувальника (помічені знаком «+» у ключі) приписують бали на основі такого співвідношення:

-3	-2	-1	0	1	2	3
1	2	3	4	5	6	7

Відповідям випробуваних на непрямі пункти опитувальника (помічені знаком «-» у ключі) приписують бали на основі співвідношення:

-3	-2	-1	0	1	2	3
7	6	5	4	3	2	1

Ключ до чоловічої форми:

+1, -2, +3, -4, +5, -6, +7, +8, -9, +10, -11, -12, +13, +14, -15, -16, +17, -18, +19, -20, +21, -22, -23, +24, -25, -26, -27, +28, -30, +31, -32.

Ключ до жіночої форми:

+1, +2, -3, +4, -5, -6, +7, +8, -9, +10, -11, -12, -13, +14, -15, -16, +17, -18, +19, -20, +21, -22, +23, -24, -25, +26, -27, +28, -29, -30.

Після підрахунку сумарного бала визначають, яка мотиваційна тенденція домінує у випробуваного.

Бали усієї вибірки випробуваних, що беруть участь в експерименті, ранжирують і виділяють дві контрастні групи: верхні 27% вибірки характеризуються мотивом прагнення до успіху, а нижні 27% — мотивом уникнути невдачі.